

KUNTATIIMI

JÄSENTIEDOTE 2/2005

Toukokuu 2005

Sisältö

Pätkätöiden vähentäminen otettava todesta kuntasektorilla	sivu 1
Hankintaosaamiseen kannattaa panostaa	sivu 2
Palvelujen ostaminen edellyttää uutta osaamista	sivu 3
Mitä ruokapalvelupäällikkö tekee?	sivu 3
Teknisten sopimuksen (TS)	
palkankorotuksista ja tekstimuutoksista	sivu 4

Pätkätöiden vähentäminen otettava todesta kuntasektorilla

Pätkätöiden yleisyys on yhä suomalaisen työelämän yksi suurimmista huolenaiheista. Edellisessä tupossa työmarkkinaosapuolet sitoutuivat selvittämään julkisen sektorin määräaikaisten palvelussuhteitten käyttöä ja laatimaan ohjeistusta niiden solmimisen oikeudellisista perusteista. Tähän työhön perustettiin kuntasektorillakin oma työryhmänsä.

Määräaikaistensa vähenemiseen nämä toimenpiteet eivät ole vaikuttaneet. Viimeisimpien tietojen mukaan määräaikaisten palvelussuhteiden lasku on kuntasektorilla ollut edellisen vuoden vastaavasta luvusta vain marginaalinen yksi prosentti. Samansuuntaisia lukuja tulee ilmi myös eri liittojen työmarkkinatutkimuksista.

Maaliskuussa työministeri **Tarja Filatov** asetti selvityshenkilön kartoittamaan määräaikaisten työn yleisyyttä, käytön lainmukaisuutta ja lainsäädännön kehittämistarpeita.

Kuntatyönantaja on usein painottanut, että yli puolet määräaikai-

suuksista on sijaisuuksia. Tämä on sinänsä ihan laillinen peruste. Kuitenkin sijaisuudet usein ketjuuntuvat samoille työntekijöille, mikä taas on laitonta. Jos työpaikalla pyörii vuosikautia sijaisten reservi, on taustalla pysyvä lisätyövoiman tarve poissaolevien paikkaamisen sijasta.

Erittäin ongelmallista määräaikaistensa vähenemisen ongelmille. Erittäin ongelmallista määräaikaistensa vähenemisen ongelmille. Erittäin ongelmallista määräaikaistensa vähenemisen ongelmille.

Akateemisissa ammateissa toimivien naisten määrä on jatkuvasti nousussa. Näissä asiantuntija- ja johtotehtävissä tarvitaan hyvin tulosten saavuttamiseksi lujaa sitoutumista työhön. Kuntasektori on pyrkinyt mm. palkkaohjelmilla kilpailukykyiseksi työnantajaksi ja yleisesti ponnistellaan työn ja perheen yhteensovittamisen edistämiseksi.

Nuorten naisten tuomitseminen epävarmisiin palvelussuhteisiin romuttaa nämä tärkeät kehittämissuhteet. Kuntasektorilla on pystyttävä puuttamaan pätkätöiden käytön yleisyyteen ja niiden kohdentumiseen etenkin nuoriin koulutettuihin naisiin. Muutoin kuntasektorin kilpailumahdollisuudet hyvän työvoiman saamiseksi joutuvat lujille.

Tilanteen muuttamiseksi on tarpeen, että ohjeet lakien noudattamisesta määräaikaistensa vähenemisen ongelmille. Erittäin ongelmallista määräaikaistensa vähenemisen ongelmille.

*Arja Laine
asiames*

*Suomen Valtiotieteellijöiden Liitto
SVÄL ry*

Hankintaosaamiseen kannattaa panostaa

Kuntia on arvosteltu voimakkaasti hankinta- ja kilpailutusosaamisen puutteesta. Hankintatoimessa tarvitaankin monipuolista ammattitaitoa, jotta kilpailutus onnistuu, julkisten varojen käyttö tehostuu ja toimivat markkinat syntyvät.

Laki julkisista hankinnoista on ollut voimassa jo yli kymmenen vuotta. Kilpailutusosaaminen ei ole julkisella sektorilla kuitenkaan pysynyt lainsäädännön vaatimusten perässä. Näin voidaan päätellä markkinatuomioistuimeen asti menneistä valituksista.

Kaiken kaikkiaan Markkinaoikeuteen vietiin vuonna 2004 yli 300 juttua koskien julkisia hankintoja. Virheet voivat tulla kunnille kalliiksi ja horjuttaa jo muutenkin talousvaikeuksissa kamppailevien kuntien taloutta.

Kuntasektorin hankinnat kansantaloudellisesti merkittäviä

– Julkisten hankintojen tekeminen vaatii laaja-alaista ammattitaitoa, johon kuuluu niin juridinen osaaminen, markkinoiden tuntemus kuin laatukysymystenkin hallinta. Hankintatoimi on kunnissa määritelty hallinnon tukipalveluksi, jolloin sen merkitys ei aina riittävästi korostu. Tulisi kuitenkin muistaa, että kuntasektorin hankintojen arvo on vuosittain yli 10 miljardia euroa – lähes 10 % BKT:sta, korostaa Kuntaliiton julkisten hankintojen neuvontayksikön päällikkö **Leena Piekkola**.

– Kilpailuttamisen yhteydessä tehdyt virheet johtuvat usein yksinkertaisesti osaamisen puutteesta. Osaamattomuus näkyy niin tietämättömytenä kilpailutuksen perusteista kuin virheinä yksityiskohdissa. Esimerkiksi puutteellisesti laaditut tarjouspyynnöt johtavat tilanteeseen, jossa tarjoukset eivät olekaan keskenään vertailukelpoisia, Piekkola jatkaa.

– *Hankintatoimi vaatii kokonaisvaltaista johtamista, Kuntaliiton Leena Piekkola painottaa.*

Johtamisen merkitys korostuu

Oikein tehtyjen hankintojen ja onnistuneen kilpailutuksen avulla on mahdollista saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Tavoite voidaan saavuttaa panostamalla hankintojen johtamiseen ja sitä kautta hankintaosaamiseen.

– Hankintatoimi vaatii kokonaisvaltaista johtamista. Hankintastrategiat ja -ohjeet olisi ensinnäkin päivitettävä tämän päivän vaatimusten mukaisiksi. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu vuosittaisten hankintasuunnitelmien laadinta sekä hankintatoimen henkilöstön pätevyyden ja riittävyyden varmistaminen. Hankinta-

prosessin onnistuminen edellyttää, että oikeat ihmiset tekevät oikeita asioita, Piekkola linjaa.

– Kilpailutusta ei tulisi nähdä pelottavana ja vältettävänä asiana. Toimivat markkinat ovat kaikkien etu, ja kilpailutus takaa palveluiden ja tuotteiden jatkuvan kehittämisen. Näin asiakkaille voidaan tarjota parasta mahdollista laatua. Tähän tilanteeseen voidaan kunnissakin päästä hankintaprosessien johtamiseen ja hankintaosaamiseen panostamalla, Piekkola sanoo.

Kilpailutussäännökset perustuvat lakiin julkisista hankinnoista (23.12.1992/1505). Vuonna 2006 on tulossa voimaan uusi hankintalaki. Se tulee olemaan joiltakin osin nykyistä yksityiskohtaisempi. Esimerkiksi kilpailutussäännösten piiriin tulevan hankinnan alarajaksi on ehdotettu 20 000 euroa. Tällä hetkellä alarajaa ei ole määritelty, mutta käytännössä se on asetunut 2000 – 3000 euron tietämille.

Sari Nupponen

Asiamies

Suomen Ekonomiliitto – SEFE

Palvelujen ostaminen edellyttää uutta osaamista

Perinteisen hankintaosaamisen rinnalle on noussut oman palvelutuotteen tuntemus ja analysointi, kilpailuttamis- ja sopimuskäytäntöjen osaaminen, kustannuslaskenta, vuorovaikutusosaaminen ja yritystoiminnan tunteminen.

Ostopalveluja hankittaessa korostuu palvelutuotteen perinpohjainen tuntemus ja analysointi ennen kilpailuttamista. Prosessit on oltava hallussa. Määrittely saattaa olla melkoinen urakka, koska palvelut eivät ole standardeja. Ostaja määrittää aina milaista palvelua on ostamassa! Sopimuspaperi määrittää mitä palveluun kuuluu ja mitä maksetaan.

Kustannuslaskenta ja vuorovaikutusosaaminen korostuvat

Palvelujen hankinta edellyttää kokonaiskustannuslaskennan hallintaa ja jatkuvaa vuorovaikutusta eri tahojen kanssa. Joskus tarvitaan työtä tai materiaalia, mitä ei ole kuitenkaan

sopimuksessa mainittu. Niistä on erikseen maksettava. Myös ostajalle tulee työtä ostopalvelun sujumisen jatkuvasta seurannasta, reklamatioiden käsittelystä, asiakaskokouksista, työsuojelullisesta vastuusta.

Viime kädessä kunta ostajana vastaa asiakkaalle palvelutuotteen laadusta. Siksi halvin hinta ei yksin riitä valintaperusteeksi. Esimerkiksi puhdistuspalvelujen suoritusajoissa on ollut melkoisia aikaeroja, joita yritykset ovat tarjouksissaan esittäneet. Jos esitetty aika ei kokemuksemme mukaan läheskään riitä työn suorittamiseen, on turha langeta tarjoajan halpaan hintaan.

Ruoka- ja puhdistuspalveluissa veloitetaan 15 – 25 euron tuntihintaa. Kuinka ollakaan keittiö- ja sii-

vouskoneiden huoltomiehen korjaus- tai huoltotyöstä huoltoyritys veloittaa matka-ajasta ja varsinaisesta työstä 45 – 55 euroa tunnilta. Sukupuolten tasa-arvo on kaukana näissäkin tuntihinnoissa!

Yritystoiminnan ja ”ketjuttamisen” tunteminen

Hyvin toimiakseen ostopalvelut edellyttävät suorittavalta yritykseltä luotettavuutta, hyvää tavoitettavuutta, koulutettua työnjohtoa ja henkilökuntaa, työnjohdon jalkautumista palvelukohteisiin ja joustavuutta. Ostajan on osattava vastuuttaa ostopalvelu suorittavalle yritykselle.

Isoissa yrityksissä työnteon vastuu voi helposti hämärtyä. Näin voi käydä etenkin, jos työ siirretään aliurakoitsijan tehtäväksi. Aliurakoitsijan on tehtävä kuten ”isäntäyritys” sanoo. Aliurakointia ei ole kilpailutuksessa yleensä huomioitu.

Joitakin eettisesti arveluttavia tilanteita voi tulla, jos kilpailutus tapahtuu vain muutaman suuren keskittyneen yrityksen kesken. Entä jos tarjouskierroksen hävinnyt yritys ostaa kesken kauden kilpailun voittaneen yrityksen? Tai jos yritys lopettaa toimintansa tai tekee konkurssin?

Julkishallinnon ostajaa veloitetaan kaikenlainen kilpailulainsäädäntö, tarjousten pisteytys yms. Kuinka toimia oikein ja kuka ottaa vastuun silloin, kun markkinat eivät toimi, yrityksen omistajuus vaihtuu tai aliurakointi sotkee työn suorittamisen vastuukysymykset?

Mitä ruokapalvelupäällikkö tekee?

- Johtaa yritystä olipa organisaatio netto-, liikelaitos- tai osakeyhtiömallia.
- Hallitsee talouden. Budjetit liikkuvat miljoonissa – kymmenissä miljoonissa euroissa, merkitys kunnan kokonaisuudesta on keskimäärin 2-3 %.
- Muokkaa organisaation kilpailukykyiseksi yksityiseen nähden.
- Laatii ja analysoi palvelusopimuksia sekä analysoi ja kehittää niitä yhteistyössä eri asiakasryhmien kanssa.
- Kantaa vastuun kymmenistä – sadoista työntekijöistä, heidän osaamisestaan sekä psyykkisestä ja fyysisestä jaksamisestaan.
- Vastaa julkista ruokapalvelutoimintaa säätelevien kymmenien lakien ja asetusten hallinnasta.
- Vastaa laitospalveluiden saneeraus- ja uusimissuunnittelusta.
- Kilpailuttaa, ostaa ja myy ruokapalveluja.
- Kilpailuttaa ja ostaa siivous-, kuljetus-, pesula- ja koulutuspalveluja.
- Kilpailuttaa ja ostaa suurkeittolaitteita, tarjoilu- ja ruuanvalmistusastioita, elintarvikkeita, pesu- ja puhdistusaineita, työvaatteita...

Anneli Heikkilä
Ruokapalveluasiantuntija
Hyvinkään Ruokapalvelut
anneli.heikkila@hyvinkaa.fi

Kaarina Hassel
ruokahuolto-siivouspäällikkö
Kauniainen
kaarina.hassel@kauniainen.fi

Teknisten sopimuksen (TS) palkankorotuksista ja tekstimuutoksista

Vuonna 2005 tapahtuvat muutokset

– Maaliskuun alusta tehtäväkohtais- ta palkkaa on pitänyt korottaa 2,5 prosentilla.

– Syksyllä 2005 tulee kunnallisen palkkaohjelman mukaisesti 0,8 prosenttia. Korotuksien kohdentamises- ta päättää työnantaja kuntakohtai- sesti neuvotteluiden jälkeen.

– Yrittäjänä toimimista ei oteta huo- mioon ammattialaisää määrittä- essä. Erillisillä voidaan yrittäjyys huomioida.

Valtakunnallinen TS-työryhmä

TS-työryhmässä valmistellaan kun- nille/kuntayhtymille ja luottamus- miehille kyselyä, jolla selvitetään mm. teknisen sopimuksen palkka- ryhmien toimivuutta. Palkkaryhmien tarkoituksenmukaisuus arvioidaan TS-työryhmässä 31.1.2006 mennes- sä.

JUKOn ja KTN:n yhteistyöstä

Neuvottelujärjestöjen yhteistyön merkeissä järjestettiin huhtikuussa seminaari, johon oli kutsuttu edus- taja muutamista kunnista sekä JU- KOsta että KTN:stä. Seminaarissa todettiin yhteisenä tavoitteena ole- van korkeasti koulutetun asiantun- tija- ja erityisasiantuntijatehtävissä toimivien henkilöiden palkkakehityk- sen turvaaminen. Riihimäen kaupun- gin jukolainen pääluottamusmies

Merja Lehtonen kertoi esimerkin, kuinka paikallista yhteistyötä on to- teutettu ja tiivistetty JUKOn ja KTN:n välillä.

JUKO-KTN -yhteistyönä järjestettiin toukokuussa yhteinen teknisen sopi- musalan luottamusmieskurssi. Yh- teistä luottamusmieskoulutusta jat- ketaan myös vuonna 2006.

JUKOn ja KTN:n pääluottamusmie- hille on toimitettu helmikuun puo- lessa välissä luottamusmieskirje, jos- sa on annettu pääluottamusmiehil- le menettelytapaohjeita. Käytännön yhteistyön järjestämiseksi JUKOn ja KTN:n toimistot kehottavat JUKOn ja KTN:n pääluottamusmiehiä ja luottamusmiehiä selvittämään tek- nisten sopimuksen piirissä toimivien jäsentensä halukkuuden paikallista- son yhteistyöhön ja voimien yhdis- tämiseen. Valittaessa paikallisia neu- votteluita käyviä henkilöitä lähtökoh- tana on, että neuvotteluryhmässä on sekä JUKOn että KTN:n edustus.

Yhteistoimintamenettely muistettava

Kunnissa ja kuntayhtymissä tehdään muutoksia teknisen sopimusalan pii- riin kuuluvissa toimintayksiköissä. Yhteistyötä suunnitellaan naapuri- kunnan, seutukunnan ja maakunnan tasolla. Kunnallisen yhteistoimintaa koskevan yleissopimuksen mukaan tällaisista asioista pitää jo valmiste- luvaiheessa neuvotella yhteistoimin- tamennettelystä annettujen ohjeitten mukaisesti.

*Juha Särkkä
asiamies
Insinööriliitto IL ry*

LIITTOJEN KUNTASEKTORIN ASIAMIEHET

Agronomiliitto

Tuula Nordström, järjestösihteeri
puh. (09) 2511 1642
tuula.nordstrom@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Jaakko Korpisaari, asiamies
puh. 0201 235 363
jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

Insinööriliitto IL

Juha Särkkä, asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@insinooriliitto.fi
www.insinooriliitto.fi

Luonnontieteiden akateemisten liitto LAL

Suvi Päivinen, asiamies
puh. 0207 489 497
suvi.paivinen@luonnontieteilijat.fi
www.luonnontieteilijat.fi

Metsänhoitajaliitto

Tapio Hankala, toiminnanjohtaja
puh. (09) 6840 8112
tapio.hankala@metsanhoitajat.fi
www.metsanhoitajat.fi

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA

Tuula Paalimäki, apulaispääsihteeri
puh. 09 5844 4210
tuula.paalimaki@safa.fi
www.safa.fi

Suomen Ekonomiliitto – SEFE

Sari Nupponen, asiamies
puh. 0201 299 253
sari.nupponen@sefe.fi
www.sefe.fi

Suomen Lakimiesliitto

Esa Eriksson, asiamies
puh. (09) 8561 0313
esa.eriksson@lakimiesliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Suomen Valtiotieteilijöiden Liitto SVAL

Arja Laine, asiamies
puh. (09) 6850 8020
arja.laine@sval.fi
www.sval.fi

Tekniikan Akateemisten Liitto TEK

Anja Helin, asiamies
puh. (09) 2291 2209
anja.helin@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto

Sanna Vartiainen, työsuhdelakimies
puh. 020 155 8808
sanna.vartiainen@tradenomiliitto.fi
www.tradenomiliitto.fi

Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto YKL

Kirsi-Marja Valariutta, asiamies
puh. (09) 622 68540
km.valariutta@ykl.fi
www.ykl.fi

Kuntatiimin toimitus toivottaa lukijoille aurinkoista kesää!

Vastaava toimittaja: Akavan Erityisalat, Jaakko Korpisaari, p. 0201 235 363, jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
Kuntatiimin toimitus: Akavan Erityisalat, Mirikka Heininen, p. 0201 235 343, mirikka.heininen@akavanerityisalat.fi
Ilmestyminen vuonna 2005: helmikuu, toukokuu, syyskuu, marraskuu
Osoitteenmuutokset: Jäsenliitto